

Y PWYLLGOR CRAFFU POLISI AC ADNODDAU – 25 CHWEFROR 2020

PWNC: CYNLLUN CYDRADDOLDEB STRATEGOL, AMCANION A CHAMAU GWEITHREDU 2020-2024

ADRODDIAD GAN: Y CYFARWYDDWR CORFFORAETHOL – ADDYSG A GWASANAETHAU CORFFORAETHOL

1. DIBEN YR ADRODDIAD

- 1.1 Mae'r Adroddiad yn gofyn am farn yr Aelodau ac yn darparu gwybodaeth am Gynllun drafft Cydraddoldeb Strategol y Cyngor ar gyfer 2020-2024 (Atodiad A).

2. CRYNODEB

- 2.1 Daeth Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus yng Nghymru i rym ar 6 Ebrill 2011 ac roeddent yn cynnwys gofyniad i awdurdodau cyhoeddus ddatblygu a chyhoeddi Cynllun Cydraddoldeb Strategol (CCS) bob pedair blynedd. Bu Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar waith gan y Cyngor ers 2016, ac mae'n bryd iddo ei ddiweddarau bellach ar gyfer y cylch 4 blynedd nesaf.
- 2.2 Mae'r broses hon hefyd wedi sicrhau bod y Cyngor mewn sefyllfa dda i gyflawni tri o'r nodau Llesiant yn Neddff Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
- 2.3 Gofynnir am farn y Pwyllgor Craffu Polisi ac Adnoddau ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol drafft, er mwyn llywio fersiwn i'w chyflwyno i'r Cabinet a'r Cyngor ei chymeradwyo i'w mabwysiadu fel polisi'r Cyngor.

3. ARGYMHELLION

- 3.1 Gofynnir am farn y Pwyllgor Craffu Polisi ac Adnoddau ar y Cynllun Cydraddoldeb Strategol drafft ar gyfer 2020-2024, er mwyn llywio fersiwn i'w chyflwyno i'r Cabinet a'r Cyngor ei chymeradwyo i'w mabwysiadu fel polisi'r Cyngor.

4. RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLION

- 4.1 Er mwyn gallu mabwysiadu Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 ar gyfer y 4 blynedd nesaf.

5. YR ADRODDIAD

- 5.1 Ers mis Ebrill 2016, bu dogfen pedair blynedd ar waith gan y Cyngor, sef y Cynllun Cydraddoldeb Strategol - Amcanion Strategol Cydraddoldeb a'r Gymraeg a Chynllun Gweithredu ar wahân.

- 5.2 O gymharu â'r fersiwn flaenorol, mae Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 wedi'i ddiwygio'n llawn, er mwyn adlewyrchu newidiadau neu er mwyn darparu gwybodaeth ychwanegol. Datblygwyd yr Amcanion a'r Cynllun Gweithredu er mwyn ystyried cyflawniadau a chynnydd ac fe'u hunwyd i greu un ddogfen weithredol.
- 5.3 Datblygwyd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol er mwyn i'r Cyngor allu nodi sut y mae'n bwriadu cyflawni ei ymrwymiad i gydraddoldeb a sut y bydd yn cyflawni ei rwymedigaethau cyfreithiol fel y'u nodir yn Neddf Cydraddoldeb 2010.
- 5.4 Cynhaliwyd proses ymgysylltu gynhwysfawr yn ystod mis Tachwedd a mis Rhagfyr 2019 er mwyn cynnwys cymaint o bobl â phosibl wrth lunio'r Amcanion Cydraddoldeb drafft ac er mwyn rhoi cyfle i bobl awgrymu amcanion ychwanegol neu amgen ac unrhyw gamau gweithredu perthnasol. Lluniwyd adroddiad ymgysylltu (Atodiad B).
- 5.5 Roedd yr adborth a gafwyd ar y broses ymgynghori yn gefnogol iawn ar y cyfan. Cynhwyswyd y meysydd i'w gwella a'r rhwystrau a nodwyd fel camau gweithredu o dan bob Amcan Cydraddoldeb perthnasol.
- 5.6 Mae'r Amcanion Cydraddoldeb a gynhwysir yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol fel a ganlyn:

- **Cynllunio a Darparu Gwasanaethau** – Deall a dileu'r rhwystrau y mae pobl yn eu hwynebu wrth gyrchu gwasanaethau
- **Addysg, Sgiliau a Chyflogaeth** – Gwella cyfleoedd addysg i bawb
- **Cydluniant Cymunedol** – Hybu a hwyluso cymunedau cynhwysol a chydlynol
- **Ymgysylltu Cynhwysol a Chymryd Rhan** – Ymgysylltu â thrigolion i'w hannog i gymryd rhan a lleisio barn wrth gynllunio darpariaeth gwasanaethau
- **Y Gymraeg** – Sicrhau y gall y cyhoedd sy'n siarad Cymraeg gael mynediad i wasanaethau sy'n cydymffurfio â'r gofynion statudol
- **Gweithlu Cynhwysol, Amrywiol a Chyfartal** – Creu gweithlu sy'n adlewyrchu ac yn parchu amrywiaeth y cymunedau yn y fwrdeistref sirol
- **Lleihau'r Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau**

- 5.7 Mae'r amcan sy'n ymwneud â Chyflog rhwng y Rhywiau yn un o ofynion Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus.

5.8 **Casgliad**

Bydd y Cynllun Cydraddoldeb Strategol wedi'i ddiweddarau a'r camau gweithredu cysylltiedig yn sicrhau bod gan y Cyngor ddogfen ar waith sy'n addas at y diben er mwyn dangos cydymffurfiaeth â'r dyletswyddau statudol diweddaraf o ran Cydraddoldeb a'r Gymraeg. Fe'i datblygwyd yn unol â gofynion deddfwriaethol a chanllawiau a luniwyd gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol.

6. **RHAGDYBIAETHAU**

- 6.1 Ni wnaed unrhyw ragdybiaethau wrth baratoi'r adroddiad hwn.

7. **CYSYLLTIADAU Â PHOLISIÂU PERTHNASOL Y CYNGOR**

- 7.1 Mae polisïau canlynol y Cyngor yn berthnasol i'r penderfyniad y mae angen ei wneud:

7.2 **Cynllun Corfforaethol 2018-2023**

Amcan 1 – Gwella cyfleoedd addysg i bawb – caiff yr amcan hwn ei adlewyrchu yng Nghynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 fel Amcan Cydraddoldeb 2. Mae angen i ni nodi'r rhwystrau sy'n atal pobl rhag manteisio ar gyfleoedd addysg, hyfforddiant a chyflogaeth

a'u dileu, gan gyfrannu'n gadarnhaol at y broses o greu cymunedau cydlynol a gwydn. Mae'r agenda sgiliau yn hanfodol o ran datblygu economaidd a ffyniant economaidd.

Amcan 2 – Galluogi cyflogaeth - caiff yr amcan hwn hefyd ei adlewyrchu yng Nghynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 fel rhan o Amcan Cydraddoldeb 2.

Amcan 3 – Mynd i'r afael ag argaeledd, cyflwr a chynaliadwyedd cartrefi ledled y fwrdeistref sirol a darparu cyngor, cymorth neu gefnogaeth i helpu i wella llesiant pobl – Gellir ystyried bod tai yn atal pobl rhag cael gafael ar nwyddau a gwasanaethau eraill a gall y sefyllfa effeithio ar iechyd meddwl a llesiant pobl. Mae byw mewn amodau sy'n gwneud i unigolion deimlo'n ddiogel a'u bod yn perthyn yn holl bwysig a chaiff yr amodau hyn eu hystyried fel rhan o Amcanion Cydraddoldeb 2 a 3 yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol.

Amcan 4 – Hybu system drafnidiaeth fodern, integredig a chynaliadwy sy'n cynyddu cyfleoedd, yn hybu ffyniant ac yn lleihau i'r eithaf effeithiau niweidiol ar yr amgylchedd – Gellir ystyried bod trafnidiaeth yn atal pobl rhag cael gafael ar wasanaethau a chyflogaeth yn y fwrdeistref sirol. Trafodwyd y thema hon yn y grwpiau ffocws a gynhaliwyd gennym fel rhan o'r broses ymgynghori. Caiff trafnidiaeth ei hystyried fel rhan o Amcan Cydraddoldeb 2. Bydd mwy o gysylltiadau trafnidiaeth a chysylltiadau trafnidiaeth gwell yn galluogi ac yn annog pobl i fanteisio ar gyfleoedd addysg, hyfforddiant a chyflogaeth a chael gafael ar wasanaethau yn hawdd.

Amcan 6 - Cynorthwyo trigolion i aros yn annibynnol a gwella eu llesiant - Mae hyn yn un o themâu allweddol y Cynllun Cydraddoldeb Strategol. Os bydd amodau byw trigolion yn briodol ac os bydd opsiynau trafnidiaeth ar gael iddynt yn hawdd, byddant yn gallu manteisio ar gyfleoedd addysg, hyfforddiant a chyflogaeth. Mae opsiynau trafnidiaeth hefyd yn helpu trigolion i gael gafael ar nwyddau a gwasanaethau yn annibynnol ac i gymryd rhan mewn ymgynghoriadau ynghylch cynllunio a darparu gwasanaethau. Drwy gael cyfle i leisio eu barn, gellir teilwra gwasanaethau er mwyn diwallu anghenion trigolion gan felly eu grymuso i deimlo eu bod yn cael eu cynnwys. Mae'n cynnwys helpu pobl i helpu eu hunain drwy ddarparu cyngor ac arweiniad cynhwysfawr, gan gynnwys eu cyfeirio at wasanaethau eraill. Mae'n golygu cael sgysiau ystyrion gyda phobl i'w helpu i nodi'r hyn sy'n bwysig iddynt, a fydd yn bwydo gwasanaethau sy'n addas i'w hanghenion.

Safonau'r Gymraeg

Mae Amcan Cydraddoldeb 5 yn y Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn cefnogi'r Gymraeg. Ni chaiff iaith ei chynnwys fel nodwedd warchoddedig o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010, ond mae cyfathrebu â thrigolion yn unol â'u dewis iaith yn un o ddyletswyddau statudol Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a Hysbysiad Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg y Cyngor. Mae nifer o'r camau gweithredu yn seiliedig ar Strategaeth Gymraeg Pum Mlynedd 2017-2022 y fwrdeistref sirol.

Strategaeth Uchelgeisiau a Rennir

Mae'r strategaeth hon yn amlinellu ymrwymiad y Cyngor i weithio gydag ysgolion a'r Gwasanaeth Cyflawni Addysg i wella cyrhaeddiad a chyflawniad addysgol ac mae'n gysylltiedig ag Amcan Cydraddoldeb 2.

Strategaeth Cyfathrebu ac Ymgysylltu

Mae'n hanfodol bod gwybodaeth ar gael mewn gwahanol fformatau er mwyn sicrhau bod yr holl drigolion yn gallu cymryd rhan mewn unrhyw ymarferion ymgysylltu neu bob un ohonynt. Bydd datblygiadau technoleg yn ein galluogi i ddarparu gwybodaeth ar fformatau digidol, ond mae rhwystrau o hyd sy'n atal trigolion rhag ymgysylltu.

8. LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL

8.1 Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn cyfrannu at bob un o'r 7 Nod Llesiant, sef:-

- Cymru lewyrchus
- Cymru gydnerth
- Cymru iachach
- Cymru sy'n fwy cyfartal
- Cymru o gymunedau cydlynus
- Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu
- Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang

Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn gydnaws â'r pum ffordd o weithio fel y'u diffinnir yn egwyddor datblygu cynaliadwy'r Ddeddf sydd fel a ganlyn:

- Hirdymor – Caiff unrhyw gamau gweithredu a nodir yn y Cynllun eu defnyddio i gynllunio'r gwasanaethau a ddarperir dros y 4 blynedd nesaf a chânt eu hadolygu a'u diweddarau os caiff unrhyw gamau gweithredu eu cwblhau yn ystod cyfnod 4 blynedd y Cynllun.
- Atal – Mae rhoi Cynllun ar waith yn sicrhau bod gwasanaethau yn deall yr hyn a ddisgwylir ganddynt er mwyn darparu gwasanaethau cynhwysol heb unrhyw achosion o wahaniaethu.
- Integreiddio – Mae'r Amcanion Cydraddoldeb Strategol ac Amcanion Cynllun Corfforaethol 2018-2023 yn gorgyffwrdd. Mae hyn yn sicrhau cysondeb wrth gyflawni amcanion a chyflwyno adroddiadau. Mae hefyd yn creu cysylltiad cryfach a chydgyssylltiedig rhwng gwasanaethau a'r Cynlluniau sydd eisoes ar waith gan y Cyngor.
- Cydweithio – Mae'n bwysig gweithio gyda rhanddeiliaid allweddol er mwyn dysgu a deall sut y gallwn wella'r ffordd rydym yn darparu gwasanaethau ar hyn o bryd yn seiliedig ar y camau gweithredu yn y Cynllun.
- Cynnwys – Mae'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn anelu at sicrhau bod trigolion yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi'n gyfartal, ond gan gydnabod ar yr un pryd bod gan bobl wahanol anghenion a chan ddarparu gwasanaethau heb wahaniaethu. Er mwyn deall anghenion pobl, mae'n bwysig iawn eu cynnwys wrth gynllunio, dylunio a darparu unrhyw wasanaethau. Roedd yr ymatebion i'r ymgynghoriad cyhoeddus ar yr Amcanion Cydraddoldeb Strategol o gymorth i ni wrth nodi'r camau gweithredu i'w cynnwys yn fersiwn derfynol y Cynllun.

9. GOBLYGIADAU O RAN CYDRADDOLDEB

9.1 Cyflwynodd Deddf Cydraddoldeb 2010 ddyletswydd cydraddoldeb gyffredinol a dyletswydd cydraddoldeb benodol i'r sector cyhoeddus sy'n berthnasol i Gynghorau. Mae adran 149 o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswydd Cydraddoldeb Sengl y Sector Cyhoeddus) yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdodau cyhoeddus ddangos wrth wneud penderfyniadau eu bod wedi rhoi 'sylw dyladwy' i'r angen i wneud y canlynol:

- Dileu gwahaniaethu, aflonyddu a fictimeiddio anghyfreithlon;
- Hybu cyfle cyfartal rhwng personau sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a phersonau nad ydynt yn ei rhannu;
- Meithrin cysylltiadau da rhwng personau sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a phersonau nad ydynt yn ei rhannu.

Y nodweddion gwarchoddedig perthnasol yw oedran, anabledd, ailbennu rhywedd, priodas a phartneriaeth sifil, beichiogrwydd a mamolaeth, hil, crefydd a chred, rhyw a chyfeiriadedd rhywiol.

9.2 Mae'n rhaid i'r Cyngor roi sylw dyladwy i effaith unrhyw gynigion ar y rheini â nodwedd warchoddedig. Mae dyletswydd benodol ar y Cyngor i gyhoeddi gwybodaeth i ddangos sut y

mae wedi rhoi sylw dyladwy i'r nodau uchod fel rhan o'i broses ar gyfer gwneud penderfyniadau. Byddai cynnal ymarfer sgrinio Asesiadau o'r Effaith ar Gydraddoldeb (ac os bydd angen, Asesiad llawn o'r Effaith ar Gydraddoldeb) yn dystiolaeth bod y Cyngor wedi ystyried ei rwymedigaethau cyfreithiol wrth wneud y penderfyniad ar yr argymhellion yn yr adroddiad hwn.

- 9.3 Mae'r amcanion cydraddoldeb yn cael effaith gadarnhaol ar bob grŵp â nodweddion gwarchoddedig. Cynhaliwyd Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb. Er i ni ymdrechu i ymgysylltu â phob sector o'r gymuned, mae'n amlwg na chafwyd unrhyw ymatebion gan unigolion sy'n cynrychioli grwpiau crefyddol lleol na'r gymuned pobl dduon a lleiafrifoedd ethnig. Mae hyn yn peri pryder penodol gan nad ydym yn ymwybodol a oes unrhyw grwpiau cymorth / eiriolaeth yn y fwrdeistref sy'n cynrychioli anghenion pobl dduon ac Asiaidd a lleiafrifoedd ethnig (BAME) a thrigolion crefyddol. O ganlyniad, bydd camau gweithredu yn yr amcanion cydraddoldeb yn sicrhau y gwneir ymdrechion i ddatblygu llwybrau cyfathrebu ac ymgysylltu â grwpiau a thrigolion BAME a chrefyddol er mwyn sicrhau y caiff eu lleisiau eu clywed yn y dyfodol.

10. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 10.1 Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

11. GOBLYGIADAU PERSONÉL

- 11.1 Mae Amcan Cydraddoldeb 6 – Gweithlu Cynhwysol, Amrywiol a Chyfartal ac Amcan Cydraddoldeb 7 – Lleihau'r Bwlch Cyflog rhwng y Rhywiau yn ymwneud â gweithgareddau Adnoddau Dynol. Mae'r amcan sy'n ymwneud â Chyflog rhwng y Rhywiau yn un o ofynion Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus.
- 11.2 O ystyried gofynion Safonau'r Gymraeg a gofynion ehangach Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus, ymdrinnir ag unrhyw oblygiadau o ran personél gan yr adran Adnoddau Dynol a'r Tîm Cydraddoldeb, y Gymraeg ac Ymgynngori wrth iddynt godi, a chyflwynir gwybodaeth amdanynt yn yr adroddiadau blynyddol.

12. YMGYNGORIADAU

- 12.1 Mae'r holl ymatebion o'r ymgynghoriadau wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad.

13. PŴER STATUDOL

- 13.1 Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011
Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011
Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015
Deddf Hawliau Dynol 1998
Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011

Awdur: Anwen Cullinane – Uwch Swyddog Polisi – Cydraddoldeb, Y Gymraeg ac Ymgynghori, cullima@caerphilly.gov.uk

Ymgynngoreion: Christina Harrhy – Prif Weithredwr Dros Dro
Richard Edmunds – Cyfarwyddwr Corfforaethol – Addysg a Gwasanaethau Corfforaethol
Y Cynghorydd Eluned Stenner – Aelod Cabinet dros Gyllid, Perfformiad a Chynllunio
Y Cynghorydd James Pritchard – Aelod Etholedig – Hyrwyddwr Cydraddoldeb

Stephen Harris – Pennaeth Gwella Busnes Dros Dro
Robert Tranter – Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Swyddog Monitro
Lynne Donovan – Pennaeth Gwasanaethau Pobl
Keri Cole – Prif Swyddog Addysg
Liz Lucas – Pennaeth Gwasanaethau Cwsmeriaid a Digidol
Rhian Kyte – Pennaeth Adfywio a Chynllunio
Mark Williams – Pennaeth Gwasanaethau Eiddo Dros Dro
Kathryn Peters – Rheolwr Gwella Busnes a Phartneriaethau
Ros Roberts – Rheolwr Gwella Busnes
Christopher Hunt – Cydgysylltydd Cydlyniant Cymunedol (Gorllewin Gwent)

Papurau Cefndir:

Atodiadau:

Atodiad A

[Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024](#)

Atodiad B

[Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 - Adroddiad yr Ymgynghoriad](#)

Atodiad C

[Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2020-2024 - Asesiad Effaith Cydraddoldeb](#)